

Juryrapport Groenman Taalprijs

Er is niemand in Nederland die zo lichtvoetig met taal omgaat als de winnaar van de Groenman Taalprijs 2009. De meest uiteenlopende versvormen beheerst hij creatief en ambachtelijk, spitsvondig gebruik makend van alle mogelijkheden die de Nederlandse taal hem biedt. De kenmerkende, ietwat krakende zangstem waarmee hij zijn liederen ten gehore brengt (“Heen en weer”, “Troika hier, troika daar”, “Er ligt alweer een juffrouw in ’t trapportaal”) maken hem tot een unieke dichter, die bovendien ook nog zijn muziek grotendeels zelf componeert, vaak met Hongaars, Slavisch of Zuid-Amerikaans aandoende melodieën.

Wij zijn hier aan de oever
Van een machtige rivier.
De andere oever is daarginds,
En deze hier is hier.
De oever waar we niet zijn
Noemen wij de overkant
En deze wordt dan deze kant
Zodra we daar zijn aangeland.
Onthoud u dat dus goed.
Want dit is van belang
Voor als u oversteken moet

Hij is degene die het *double dactyl*, de dubbele dactylus, van de Amerikaan Anthony Hecht transformeerde tot het *ollekebolleke*, een versvorm die aan zeer strenge regels is gebonden, b.v. een nonsenskrete, uitroep of aanhef in de eerste regel, een naam in de tweede en een zeslettergrepig woord in de zesde. Dit ideale vervoermiddel van vakmanschap en speelsheid vond navolging bij Ivo de Wijs, Pieter Nieuwint, de voormalige Dichter des Vaderlands Driek van Wissen en Jean Pierre Rawie.

Oude schermutseling
David en Goliath
Israeliet
Tegen antisemiet

Duidelijk voorbeeld van
Ongelijkwaardigheid:
David was handig
En Goliath niet

De vorst der lichte letteren noemde Jaap de Berg de prijswinnaar in het dagblad Trouw. Hij is een jongleur met de taal, die het zichzelf het liefst zo moeilijk mogelijk maakt om de onderkant en bovenkant van de taal te doen uitstralen. De *grabbelton* is daar een sprekend voorbeeld van: een vijfregelig gedicht dat uitloopt op een rijmwoord met alle letters van de voorafgaande rijmwoorden. En de variant *labbertong*, waarin het laatste rijmwoord een anagram is van het eerste:

Het was de Broederschap der Edelsmeden
Waar hij na het zweren van een dure eed
Met lustig kloppend hart zijn intree deed

Het bleek daarna al spoedig dat de leden
De nieuweling (voormalig hoefsmid) meden
Hij mocht ook nooit eens achter op hun sleden
O, vrienden, wie doorgrondt zijn smedenleed?

De jury van de Groenman Taalprijs heeft besloten de prijs, op grond van zijn verfijnde spel met de Nederlandse taal, toe te kennen aan Heinz Polzer, beter bekend als drs P die het 19de-eeuwse Nederlands in zijn hart gesloten heeft en de eerste niet-Nederlander is die de Groenman Taalprijs wint.

De jury: Henny Stoel en Hans Heestermans